

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA, ČOPOVA 1—DELAV-
SKA ZBORNICA — TELEFON ST.:
35—29 — POST. ČEK. RAČUN ST.
17.548 — NAROČNINA: ZA ČLANE
ZZD 2.— DIN MESEČNO — (24.—
DIN LETNO) — ZA DRUGE NA-
ROČNIKE 3.— DIN MESEČNO (36.—
DIN LETNO) — CENE OGLA-
SOM PO DOGOVORU — LIST
IZHAJA VSAKO SOBOTO

LETO II.

LJUBLJANA, SOBOTA 23. APRILA 1938.

ŠTEV. 16.

Znak

Druži nas najvišja misel, da je življenje borba, ki nas, če smo v njej zvesti borci, vodi preko trpljenja do zmage. Loči nas ta misel od vseh onih, ki jim je zemlja vse, in ki verjejo, da je možno na njej ustvariti popolno srečo, raj na zemlji. V stotisočih derejo marše za temi lažnimi gesli in se zgublja v njih v svojo lastno nesrečo. Križi pa vstajajo sami od sebe in nesrečni so, ko jih morajo nositi, pa zanje nobenega pomena nimajo, nobenega smotra, ne plačila onkraj zemskih meja. Loči nas pa ta misel ostro tudi od onih, ki so zemljo posedli in njene blagodati sami sebi prisvojili ter v neugnani gonji za kopičenjem premoženja teptajo v borbi pravico slabjših. Križ je znamenje ločitve. Vemo, da življenju nobenega človeka ni z njim prizaneseno, vemo, da nam je bilo po njem odrešene prinešeno in vemo, da nas v tem znamenju čaka za naše borbe in za naše trpljenje tudi pravična sodba in plačilo.

On, ki je na križu visel in umrl, je s svojimi rokami za življenja služil svoj vsakdanji kruh. V vsem nam je postal enak razen v grehu in je hotel z nami v potu svojega obraza delati in ustvarjati. Posvetil je vsa naša mala prizadevanja in dal njim in nam višjo vrednost, kakor jo sami zase imajo in imamo. Za nas vse je zato načelno važno geslo: »Kdor ne dela, naj tudi ne je.« Tek življenja naj bo zato tako uravnan, da nihče ne bo mogel preko tega načela. Vsak, kdor more, naj dela sam in po pravici naj prejema za delo plačilo. Ključno in srp so znaki organizacijskih skupin, ki povdarjajo delo, pa zavračajo križ. Znamenja so to starih orodij s katerimi je človek koval svojo zemsko usodo. Po posebni zgodovinski povezanosti s temi skupinami so postala znamenja borbe proti Bogu in večni pravici. Novo življenje teče tudi vse prederoče in srp in ključno izpodrivajo stroji, vzvodi, kolesja. Življenje najbolj odličnega stanu v sodobni družbi, v ustvarjanju novih vrednot vstaja ob tovarnah in ob njenem brnečem kolesju. Industrijsko kolo, ki ga vodi pridna roka delavca, bruha nove vrednote v svet in ustvarja nove življenjske pogoje, ustvarjamo jih ob njem mi.

Stan smo, stan pa nismo sami iz sebe, ampak iz narodne celote. Vemo zato, da moramo v njegovi skupnosti in v neločljivi povezanosti z njim ustvarjati našo lepšo bodočnost in delati obenem za njegovo veličino. Naša narodna belo-modra-rdeča barva je za nas izraz naših zdravih narodnih težanj. V narodu, ki je bil vedno zvest križu, rastemo mi v naši organizaciji v zaveden, ponosen, moderen delavski stan. Združujemo vero očetov, jezik in kulturo naših mater ter pridnost neutrudljivih delavcev.

Križ, narodne barve in industrijsko kolo z začetnimi črkami našega imena tvorijo zato naš znak. Organizacija ga je izdala, da nas še bolj poveže, še tesneje druži v borbi za naše skupne vloze in v medsebojni stanovski ljubezni.

Naj zato ne bo našega člana brez našega znaka, da s ponosom in z ljubeznijo izpričujemo povsod vsi, da smo

Vsi mislijo eno.

Zdi se kljub vsemu, da je Mahnič živel zastoj. Ne kakor bi slovenski katoličani razumsko ne doumeli, da ni mogoče služiti dvema ideologijama, dvema miselnostima, dvema svetovnima nazoroma obenem. To razumejo in na premnogi straneh dnevnikov in tednikov, od onih, ki jih prizna katoliška akcija za svoje, pa do političnih čitamo, kako izpovedujejo brezkompromisno katoličanstvo. Govoriš s pokretaši, razpravljaš z odličniki, nasveta iščeš pri voditeljih: vsi brez pridržka trdijo, da je tako stanje, v katerem bi majhna grupa rvala zoper celoto na osnovah nekega kompromisarskega, pravemu katolištvu tujega duha, nevzdržno. Vsi so mnenja, da je zato tako stanje treba čimprej končati.

Dela ne vodi misel.

Tako teoretično. Praktično, dejansko življenje pa gre preko teh jasnih spoznav. Stvarno mnogi, ki stoje sredi vrtincev življenja, teh vrtincev več ne obvladajo, se niti ne potrudijo, da bi jih. Iz pred oči zgublja zavest, da ideje preoblikujejo vekom lice, čeprav v dalni bodočnosti, in se lovijo za trenutne uspehe. Dejansko vodijo načelno življenje v znaku kompromisov iz strahu za sedanjost, ko obenem trepetajo pred bodočnostjo kot bojazljivci.

Napačna modrost.

Mislijo celo, da so v svojih delih modri, ker znajo z njimi prekriti svoje pravilne težnje. Mislijo, da bodo z neiskrenostjo pridobili za dobro stvar nasprotno stremeče. Predajajo se utvari, da bodo z lažnim življenjem resničnemu do zmage pomagali. Kakor nevesči zdravniki so, ki obvezujejo gnilo rano, dokler ne bo zastrupljeno celotno

narodno telo. Moder zdravnik se tu operacij ne straši.

Hočemo jasne odločitve.

Vodilna mesta med narodom so si s tako svojo modrostjo priborili znali, vodilne besede pa reči ne znajo, ko jo narod potrebuje. Tako dela vsak po svoje, kakor se mu zljubi, kakor da nima katoliški narod skupnih osnov, na katerih bi moral graditi. Poklicani naj odpro pismo in se ob Mojzesu zgledujejo, s kakšnimi žrtvami je znal obvarovati svoj narod nezdravih tujerodnih uplivov. Hočemo jasne besede in mislimo, da je dolžnost onih, ki so na vodilnih mestih, da jo izrečejo. Brez tega se majo stebri stare narodne kulture in njegove samoniklosti.

Nesodobni katolicizem.

Nekaj izobraženstva in nekaj javnih delavcev z bridkostjo v srcu gleda, kako se ruši nekdanja solidna zgradba našega javnega življenja in kako med narod rinejo tuji kvarni toki in smeri. Nekateri drugi na zelo vplivnih mestih pa se igrajo v teh odločilnih časih salske katoličane in mislijo, da je še možno prirepati stalne družabne sestanke na čisto določene dni in vnaprej za celo leto določajo, kam bodo šli kak petek na ribe ali na fižol, kam bodo šli ob sobotah na vrček svežega piva, kam v poletnih dneh na oddih. Tako delajo, kakor, da se stoletje niti za las ni premaknilo v svojih nalogah naprej.

Zato zmaguje nasprotnik.

Zato je šla stranka populerov v Italiji, zato je izginil center v Nemčiji, zato je Avstrijo noč pobrala, ker so tudi tam katoličani delali tako, ko je ob njih rasel iz stvarnega življenja nov rod, ki ga niso motile preproge, parke-

ti in prijetne družbe. Kaj čuda, če je ta rod življenje razumel, ga zgrabil z obema rokama in prenetel po svoji zamisli. Pred odločilnimi trenotki ta rod ni cinal, ampak je delal v velikih zamahih in zmagal.

Ne trdimo, kakor da bi katoličan ne imel pravice do oddiha, do užitkov in do trenutkov razvedrila, toda ti mora biti odvisni od slučajnostnih razbremenitev naših dolžnosti.

Naša velika dolžnost je, da življenje zajamemo, pa če bi drvel mimo nas kakor veter in da nikoli ne dopustimo, da bi se nam velika vprašanja življenja zmuznila iz rok, kakor da jih naš svetovni nazor sam zmožen rešiti ni ob človeški pridnosti.

Treba je presekati.

Res pa je, da je videti, kakor, da jih rešiti ne znamo, in stojimo pred njimi kakor vsi pred Aleksandrom pred gordijskim vozlom. Aleksander ga je razvezal, ko ga je presekal.

Presekati je treba tudi pri nas. Ni dosti vedeti, kaj je prav, treba je tudi prav delati. Presekati moramo z meščanskimi gospodčinami, z liberalnim samočeščenjem in častiti ob neprestanem delu za pravice naroda in družbe pravičnega Boga. Vstajati je treba zgoraj, legati pozno, žene pustiti družini in domu. Presekati je treba cincajočo pozo, ki ni ustvarjena zato, da bi nosila pezo življenja in vodila v zmage. Od pridige o brezkompromisnosti pojdemo v delavni dan najprej brezkompromisni sami do sebe in orjimo znojni globoke brazde, dokler vsa njiva ni razorana za našo setev in za našo rast. Danes je na tej njivi vražje veliko plevla.

Izredne dajatve OUZD tuberkuloznemu delavstvu

Protituberkulozno skrbstvo, ki ga izvajata delavsko zavarovanje v okviru Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, je bilo v zadnjih letih znatno izpopolnjeno. Predvsem je bilo urejeno sodelovanje urada s protituberkuloznimi dispanzerji, ki so pri aktivni sodelujoči socialnega zavarovanja prevzeli glavno skrb za zatiranje in zdravljenje jetike.

S propagando in dobro organizacijo zdravniške službe je doseženo, da se bolniki pravočasno obračajo na zdravnike, katerih zdravljenje je postalo zaradi tega učinkovitejše in hitrejše. Zdravilišča za pljučne bolezni sprejemajo številne bolnike iz delavskih vrst ter takole socializirajo ta način zdravljenja, ki je bil še pred kratkim ugodnost premožnejših krogov.

S tem pa niso bile odpravljene vse težave in ovire. Bolnikom je sicer dana možnost zdravljenja, toda zdravljenje samo je še vedno predolgotrajno za delavca, ki mora s svojim dnevnim zaslužkom preživljati sebe in številno rodbino. Zato se je ponovno zgodilo, da je moral oče-dela-vec zapustiti zdravilišče in prekiniti zdravljenje, da bi se lahko vrnil v službo in zaslužil nekaj več za svojo rodbino. Posamezne karitativne ustanove poskušajo odpraviti ta nedostatek, toda manjkajo jim sredstva in s tem tudi potrebna siste-

člani edino prave narodne delavske organizacije, ki ima na svojem praporu v znamenju križa zapisano odločilno geslo: Zmaga!

matičnost. Zato je hotel Okrožni urad za zavarovanje delavcev ustvariti vsaj delne predpogoje za uspešnost teh stremeljenj z ustanovitvijo sklada za podeljevanje izrednih podpor jetičnim zavarovancem in njihovim svojcem.

Določen je znesek 300.000 din, ki bo služil za zvišanje hranarine od sedanjih dveh tretjin zavarovane mezde do višine zavarovane mezde. Prav tako bo tudi polhranarina sorazmerno zvišana. V bodoče bo n. pr. jetični bolnik, ki je zavarovan po 9. meznem razredu, prejemal namesto dosedanjih 19.20 din dnevne hranarine 28.80 din dnevno. Svoji tega bolnika pa bodo prejeli 14.40 din dnevno, namesto dosedanjih 9.60 din.

Razliko na hranarini bo urad priznaval jetičnim zavarovancem, ki bodo za to posebej prosili. Prošnjo bodo morali vložiti potem dispanzerjev, zdravilišč, uradovih poslovalnic, protituberkuloznih lig in od delkov za pljučne bolezni v bolnišnicah. Prosilec bo moral dokazati, da ima najmanj dva svojca, ki nimata dohodkov, a žive z njim v skupnem gospodinjstvu. Za svojce se smatrajo poročenega ali neporočenega zakonskega druga; zakonsko, nezakonsko ali usvojeno deco; roditelje; deda in babico; vnuke, brate in sestre zavarovanceve. Obenem je treba dokazati, da se zavarovanec preživlja izključno le od hranarine, ki jo prejema od urada, da je zaradi bolezni najmanj tri mesece v staležu delanezmognih in da ni pričakovati izboljšanja zdravstvenega stanja od-

nosno nastopa delazmožnosti pred potekom 26-tedenske podpore dobe. Prosilec mora imeti tudi kvalificirano članstvo, in sicer: trimesečno neprekinjeno aktivno članstvo pred dnevom obolenja ali šestmesečno aktivno članstvo v zadnjem letu pred obolenjem ali dvanaestmesečno v zadnjih dveh letih pred obolenjem in (v vseh treh primerih) triletno aktivno članstvo v zadnjih petih letih pred obolenjem.

Pravica do višje hranarine traja največ za dobo treh mesecev med vsakokratno podporno dobo in ne več kakor šest mesecev v treh sledečih si koledarskih letih.

Do razlike na polhranarini so opravičeni svoji onih tuberkuloznih članov, ki se zdravijo v zdraviliščih za pljučne bolezni ali v bolnišnicah, ki za to prosijo in dokažejo, da so navezani izključno le na podporo, ki jo prejema od urada. Ta pravica traja samo za dobo oskrbovanja člana v eni izmed prej omenjenih ustanov, in sicer največ za dobo 10 mesecev v treh sledečih si koledarskih letih.

Izredne podpore se priznavajo največ od dneva vlozene prošnje dalje. Prošnja mora biti rešena po možnosti že v enem mesecu po vložitvi.

Sredstva tega sklada niso velika in zato so tudi pogoji strogi. Bodočnost bo pokazala, ali ne bi bilo mogoče pritegniti tudi širši krog zavarovancev k tem ugodnostim. Zaenkrat gre le za začetek zelo koristne akcije, ki bo služila izpopolnitvi celokupnega protituberkuloznega skrbstva.

Dr. Pavel Robič:

Pomen okrožnice Leona XIII. „Rerum novarum“

Pot, ki jo je pokazal dr. K. Marks, ne vodi delavcev v boljšo bodočnost. Napačno je izhodišče iz katerega Marks izhaja: Upošteva namreč v človeku samo telesno stran. Napačna sta smer in cilj, kamor Marks delavstvo vodi: brezrazredna družba. Krivična in zmotna je pot, po kateri hoče ta svoj cilj doseči: odprava zasebne lastnine in osebne odgovornosti.

Po tem svarilu začenja Leon XIII. najvažnejše poglavje: o pravih ciljih in resničnih potih do pravičnega delavskega položaja.

Nova oblika človeške družbe — povejmo jasno — nikdar ne bo mogla biti oblika brezrazredne družbe. »Nemogoče je, da bi v državljanskem občestvu nastala enakost med najnižjim in najvišjim.« Stremljenje za tako »družbo« enakih »tovarišev« nasprotuje naravnim lastnostim sveta. Po naravi namreč niso vsi ljudje popolnoma enaki, čeprav imajo vsi enako človeško bistvo. Kot ljudje so vsi enaki med seboj, po zmožnostih, po moralnih lastnostih in po položaju pa si nikakor ne morejo postati enaki. Kdor hoče, ne glede na to od Boga v naravo položene razlike, vendarle vse izenačiti, ta zadeve in se pregreši nad naravo samo, ki

se zato avtomatično maščuje. Položaj, ki ga kdo v družbi zavzema, oblast, ki jo nosi, je navadno odvisna od človekovih zmožnosti in lastnosti. Da ne govorimo o cerkveni oblasti, ki je dana naravnost od učlovečenega Boga, ki je rekel človeku, sinu Jonovemu: »Tebi bom dal ključne nebeskega kraljestva,« je treba tudi o svetni oblasti reči, da je posredno tudi od Boga, ki je človeka ustvaril tako, da svoje skupne zadeve upravlja avtoritarno, to je, s pomočjo v svoji naravi utemeljene civilne oblasti. Brezrazredno človeštvo je ideal, ki bo dosežen samo v idealnem človeštvu, to je onstran časov, v večnosti. Tu na zemlji pa ta cilj ni dosegljiv in zato ne bo ta nikdar dosežen. Za udobno sožitje človeštva so naravno potrebni — in naravne potrebe so najvažnejše — so potrebni stanovi in razne vrste oblasti. Cilj socialnega gibanja torej mora biti vse kaj drugega kot brezrazredna družba, ki jo zastoj skušajo ustvariti socialisti: pravi cilj je in mora biti stanovsko razčlenjena družba.

Taka je torej razlika med pravim človeškim in krščanskim ciljem človeške družbe in med socialističnim ciljem.

Nezarubljivost mezdnih terjatev rudarjev

O tem vprašanju je izšla pred kratkim načelno važna odločba Stola sedmorice oddelek B v Zagrebu, ki je potrdila rekurzno rešitev okrožnega sodišča v Celju.

Okrožno sodišče v Celju kot rekurzno sodišče je namreč spremenilo sklep podrejenega sodišča in zavrnilo predlog zahtevajoče stranke, naj se ji v izterjanje njene izvršljive terjatve dovoli zoper zavezanega rudarja izvršba z rubežem in prenosom v poteg zaslužka, ki ga prejema zavezanec kot rudar pri državnem rudniku v Zabukovici.

Okrožno sodišče je svoj sklep utemeljilo s tem, da je v smislu § 207 rud. zak. z dne 23. maja 1854 mezda rudarjev popolnoma izvržeta iz izvršbe in se na njo ne sme dovoliti nobena prepoved ali izvršba — razen po sodni praksi v izterjanje privilegiranih terjatev. Za privilegirano terjatev (t. j. za alimente) pa v danem primeru ne gre. Določilo § 207 cit. zak. je pa še vedno v veljavi kljub temu, da je stopil v veljavo nov izvršilni postopek.

V smislu čl. 2 uredbe, s katero se uvaja izvršilni postopek, prestanejo sicer veljati, ko dobi izvršilni postopek obvezno moč, vsi predpisi drugih zakonov, uredb itd. o predmetih, ki so urejeni z novim izvršilnim postopkom, v kolikor jih dopušča izvršilni postopek sam ali pa uredba v veljavi.

Člen 5 cit. uredbe pa vsebuje v točki 2 splošni predpis, da ostanejo v veljavi zakonski predpisi, s katerimi so nekatere stvari, pravice in terjatve popolnoma izvzete od izvršbe za denarne terjatve, ali s katerimi je dopustna izvršba samo z gotovimi utesnitvami.

Člen 6 cit. uredbe pa našteva v točkah 1—22 posamezne zakonite predpise, ki še ostanejo v veljavi.

Odredbe člena 5 in 6 cit. uredbe je pa treba vzeti kot celoto. Glasom splošnega predpisa člena 5 ostanejo v veljavi vsi zakoniti predpisi glede prepovedi in omejitve izvršbe, torej tudi oni po členu 6 niso navedeni. Zakonodajalec je pač zaradi tega, ker so izvršilne omejitve raztresene po mnogih zakonih, vedoč, da bi naštevanje ne moglo biti izčrpno, obdržal v številki 2 člena 5 cit. uredbe v veljavi vse zakonite omejitve, v členu 6 je pa naštel one omejitve, ki jih je imel ravno v evidenci.

Ker torej predpisi v členu 6 cit. uredbe niso izčrpno navedeni, je v smislu člena 5 št. 2 cit. uredbe ostalo še v veljavi določilo § 207 rud. zak., po katerem so mezde rudarjev nezarubljive.

Stol sedmorice revizijskemu rekurzu ni ugodil iz sledečih razlogov:

Je sicer res, da je obrtni zakon uredil delovno pravo nameščencev kakor tudi pomožnega osebja in da je s § 433 raztegnil uporabo svojih določb tudi za osebe, ki vrši posle v rudarskih obratih in s tem torej tudi uredil delovno pravo za rudarje, toda s tem pa še ni rečeno, da je razveljavljen § 207 rud. zak., ki odreja, da ni dopustna izvršba na rudarsko mezdo. Za vprašanje veljavnosti te slednje zakonite določbe je namreč merodajna le ured-

ba z dne 14. junija 1937 št. 131 v svojih členih 2., 5 in 6.

Sklep okrožnega sodišča je pa določbo člena 5 imenovane uredbe pravilno tolmačil, ko je smatral, da je z njo določba § 207 rud. zak. še obdržana v veljavi. Saj v slednji gre za zakonski predpis, po katerem so mezdne terjatve rudarjev popolnoma izvzete iz izvršbe zaradi denarnih terjatev.

Z ozirom na ta predpis ni na mezdo rudarjev uporabljiva določba § 248 ip.

V zmoti je rekurz, ko misli, da so v členu 6 uredbe taksativno naštetni vsi predpisi, ki ostanejo še v veljavi. Naštetni so namreč le primeroma.

Pristopajte kot člani v konzorcij! - Delež 60 din!

V vsako delavsko hišo in družino »Slovenskega delavca«!

SOVJETSKA RUSIJA

ZGODOVINA REVOLUCIJE

(22) Od 1917—1922

Topništvo se je moralo s streljanjem omejevati, na ofenzivo ni bilo misliti. V početku 1917. l. je prišel razkroj armade, v zaledju lakota, v mestih početki revolucije. Umor Rasputina ni imel na potek nobenega vpliva. Imenovanje novega ministrstva s Štirmerjem in Protopopovom, odstranitev generalisima Nikolaja Nikolajeviča je več škodovala kot pa bila v korist. Miljon dezertirjev je tavallo okoli, samo v Petrogradu jih je bilo 200.000. Tu je število delavstva naraslo od 197.000 na nad 400.000. Ako v glavnem mestu vžge iskra revolucijo, potem je vse izgubljeno. Nesposobnost vlade, razkošje oficirjev, strdajoče delavstvo, siromaštvo kmetov, utrjeno vojaštvo, vse to je le prekmalu užgalo iskro, ki je zanetila krvavo revolucijo.

PROVIZORNA VLADA

1. Vodilni možje marčne revolucije.

Ruska revolucija v marcu je vrgla v naročje advokata Kerenskega največjo državo sveta.

Rodil se je 1881. kot sin krščanskih krogov in se po dokončanih študijah kot mlad odvetnik oprijel politike. Njegov oče je bil gimnazijski ravnatelj v mestu, kjer je bival tudi Leninov oče, nadzornik osnovnih šol.

Kerenski, sloke postave, gladkega obraza, nekoliko rumenkaste polti je bil nemirnega pogleda. Nervoznost in utrujenost se je zmerom brala v njegovih potezah. Njegova demagoška zgovornost je očarala volivce. Štirikrat je bil izvoljen v duma in štirikrat se je pridružil stranki zmernih socialistov. Več let je vodil izključno le politične pravde, in si s tem zagotovil naklonjenost revolucionarjev.

Po padcu carja je Kerenski vstopil v

Tako ne bo šlo naprej!

V tovarni kopit v Mestinju so že dolgo časa vladale neznosne delovne razmere. Niso se vpoštevale ne minimalne mezde, ne 8 urni delovni čas, niti ne druga socialna zakonodaja. Delalo se je kar povprek, plačevalo se je kar po domače brez ozira na določila zakona in na socialni čut.

Delavstvo si dolgo časa ni znalo in ni vedelo pomagati in je bilo na milost in nemilost prepuščeno podjetniku v izrabljanje. Toda tako ni moglo iti dalje. Končno je tudi to delavstvo spoznalo, da mu more le organizacija pomagati. Vsi delavci od prvega do zadnjega so se organizirali v ZZD. Dne 25. februarja se je vršil ustanovni sestanek, takoj drugi dan dne 26. februarja pa je delavstvo doletel kolektivni odpust. Ko je takoj nato pri podjetju interveniral zastopnik centrale ZZD, je podjetje izjavilo, da mora obrat ustaviti radi čiščenja strojev in nekaterih popravil. Mi smo to vzeli na znanje, kljub temu, da je zelo sumljivo to, da se je odpust izvršil prav drugi dan po ustanovnem sestanku. Zahtevali smo samo to, da podjetje da garancijo, da bo z zopetnim pričetkom dela zaposlilo vse prejšnje delavce. Upali smo, da se bo to dalo doseči, posebno z ozirom na izjavo podjetja, da odpust ni bil naperjen ne proti organizaciji, niti ne proti nekaterim članom organizacije.

Centrala ZZD je že dne 7. marca poslala podjetju osnutek sporazuma, ki ni vseboval ničesar drugega, kakor to, da bo podjetje ob zopetnem pričetku dela najprej zaposlilo vse stare delavce, preden bo v delo sprejemalo nove. Toda podjetje je podpis tega sporazuma, ki dejansko pravi nič ne krati pravic podjetja, odklonilo in s tem jasno pokazalo, da z organizacijo noče sodelovati in da jo hoče uničiti, čeprav na tako nespreten in nespameten način. To se je pokazalo takoj. Po par tednih prestanka dela, med katerim je podjetje v delo sprejemalo popolnoma nove delavce, kljub temu, da so bili še prejšnji brezposelni, je podjetje zopet pričelo z delom. Zaposlilo je znova vse delavce, razen 18. Jasno je, da so morali med temi 18 delavci biti v prvi vrsti vodilni člani ZZD, in to kljub temu, da so že po 20 let in več pri podjetju služili in mu s svojimi žulji kovali dobiček.

Radi tega, ker podjetje ni hotelo pod-

pisati sporazuma in je popolnoma neutemeljeno odpustilo 18 delavcev, se je v četrtek dne 14. t. m. na okrajnem načelstvu v Šmarju pri Jelšah vršila poravnalna razprava v smislu čl. 15. o minimalnih mezdah. Na tej razpravi pa se ni dosegel sporazum. Podjetje se je izgovarjalo, da odpuščenih 18 delavcev ne more zaposliti radi pomanjkanja dela. Če bi to podjetje mislilo iskreno, bi sprejelo predlog zastopnika ZZD, namreč, da se dela v turnusih, ali da se skrajša delovni čas, s čimer dobijo vsi delavci vsaj boren košček kruha. Zastopnik podjetja je tudi zagrozil, da bo zaradi težkoč po treh tednih obrat popolnoma ustavil. Dvomimo pa, da bi podjetje po par mesecih od takrat, ko je postavilo popolnoma nov obrat in iz več kilometrov oddaljenega kraja z velikimi stroški prepeljalo stroje in drugo, nazadnje še ustavilo obrat. Tako so nam grozili že mnogi podjetniki, ko so jih organizacije malo trše prijele radi njihovega nečloveškega in nesocialnega postopanja, češ, sedaj delavci vsaj nekaj dobe, potem pa še tega ne bodo imeli, če boste še kaj več zahtevali. Takih neresnih groženj smo vajeni in se jih ne bojimo. Podjetje naj se samo spomni, da ima delavstvo, ki je delalo po 14 in 16 ur na dan, pravico izterjati še za tri leta nazaj vse neplačane nadure z 50% pribitka. Ne vemo, kdo bo potem imel od trdovratnosti podjetja večjo škodo, ali delavec ali podjetje samo. Ko smo podjetju predlagali sporazum, je izjavilo, da se bo držalo samo zakonskih določil ter da ne more prevzeti nobenih drugih obveznosti. Odkod kar naenkrat pripravljenost držati se zakonskih določil? Vsa leta prej je podjetje imelo prilike in časa dovolj, da se drži zakonitih določil. Vsa leta prej je ta zakonita določila kršila in zato tudi sedaj ne more pričakovati, da bo delavstvo naselalo obljubam, ki se nikoli izpolnile ne bodo. Hočemo kolektivno pogodbo! Hočemo končno, da se že enkrat začne izvajati zakon!

V kratkem se bo vršila naslednja razprava. Pričakujemo, da podjetje ne bo sililo z glavo skozi zid, ampak bo končno vendarle spoznalo, kaj je njegova korist. Nočemo boja, nočemo večnih trenj, toda če nam je boj vsiljen, ga tudi sprejmemo in v njem vztrajamo, dokler ne dosežemo svoje!

ZVEZA ZDRUŽENIH DELAVCEV izda v založbi Delavske knjižice 3. zvezek

svojih
izdaj:**BODI LUČ**javna izpoved bivšega brezbožnika
KAUER ALFONZA iz Inomosta,

ki jo je na željo pisatelja prevedel JANEZ KALAN

Knjižica v kratkem izide in bo stala izvod din 3.—

Sežimo pridno po njej, širimo jo med prijatelji in med nasprotniki, da tudi njim zasije LUČ!

ministrstvo Lwova, hkratu pa postal tudi drugi podpredsednik delavskih sovjetov. S kakšnimi občutki je v svoji prirojeni domišljavosti moral stati pred carjem v svojstvu justičnega ministra ter mu diktirati ukaze? Smatral se je za malega Napoleona in gotovo sanjal, kot nekdanj Bonaparte, da bo Rusijo dvignil iz močvirja. Sicer pa je bila Kerenskega ambicija neškodljiva. Krvava revolucija mu je bila zoprna. Svoje protivnike bi bil lahko spravil na vislice, toda za grozodejstva ni bil dostopen. Njegov nasprotnik Sušanov mu je moral priznati: Kerenski je bil dober, odkritosrčen človek. Nesebično je ljubil svojo domovino, revolucijo in socializem.

S krepkimi izrazi ni varčeval. Podžigati je razumel kot le malokdo njegovih tovarišev. Ko pa je revolucijo sprožil, mu je zmanjkalo energičnega poguma, da bi bil vzdrževal do konca.

Presenečen po pristaših carja, zapuščen od lastnih prijateljev je moral pred ekstremnimi socialisti pobegniti, ko je komaj osem mesecev vladal. Dandanes se nahaja v Parizu kot urednik nekega ruskega lista.

Zeretelli, črnih oči, vase zaprt, je izhajal iz plemiškega rodu v Georgiju, kjer je tudi dovršil gimnazijske študije. Več let je bil v Berlinu slušatelj nacionalne ekonomije.

L. 1907. so ga njegovi rojaki poslali v drugo duma, kjer se je pridružil menjševski stranki. V procesu proti socialističnim poslancem so ga obsodili v sibirsko prognanstvo, marčna revolucija 1917. pa ga je osvobodila.

V petrogradskem vojaškem svetu se je s svojim umerjenim nastopom in navdušenim govorništvom hitro povzpela do mero-dajnega voditelja. Strastno je zagovarjal nadaljevanje vojne, a bil vedno pripravljen za mir brez osvojitvev. S tem pa si je nakopal sovraštvo boljševikov.

V prvi koalicijski vladi je Zeretelli prevzel poštno ministrstvo, ob preosnovi vlade pa mu je bilo dodeljeno notranje ministrstvo. Kljub dobri nameri pa ni mogel omanjane reda več vzpostaviti. Ne-prestano je posredoval med Kerenskim in ekstremisti, a tudi on se je moral umakniti zmagojočim boljševikom.

V konstitucionalni zbornici se mu tudi ni posrečilo, da bi bil strmoglavil Lenina, četudi je njegova stranka imela večino. Pred bajoneti in strojnimi bežal v svojo domovino. Georgija se je začasno odepila od Sovjetske Rusije. Ko pa je rdeča armada tudi tu zmaga, je zbežal v Nemčijo.

Gučkov, tipični zagovornik veleposestva, se je boril proti carskemu absolutizmu. Po njegovi zamisli naj bi car in narod skupno vladali. Svojo ljubezen do tlačnega ljudstva je pokazal že v burski vojni, v kateri se je osebno boril proti Angležem.

V rusko-japonski vojni pa si je pridobil mnogo zaslug z organizacijo rdečega križa. Njegov največji protivnik je bil Rasputin in seveda tudi carica. Ker ni prikrival svojih zmernih marksističnih idej, si je pridobil simpatije menjševikov. V marcu je svetoval carju, naj se odpove prestolu, želel pa je, da bi carjev brat Mihael postal car. Ker mu to ni uspelo, je vstopil v vladu Lwov. Ko pa se je armada jela vedno bolj razkrajati, je odstopil.

Rodbina Lwov je stoletja pripadala vodilnim ruskim krogom. Knez Lwov je bil bojazljiv, plašljive narave, skrajno raztresen, samosvoj, najprej je pustil govoriti drugim, nato pa neodločno tudi on izrazil svoje mnenje. Kot miroljuben človek je vedno skušal z dobrohotnim posredovanjem pomirjevalno vplivati. Vse življenje je pobijal avtokracijo in carsko birokracijo, kar je bilo vsekakor velikega pomena, če pomislimo, da je sam pripadal bogati aristokraciji.

Z delavskih bojišč

Iz centrale

OBCNI ZBOR ZZZ

Po sklepu vodstvene seje z dne 28. februarja 1938 sklicujemo

II. REDNI OBCNI ZBOR ZZZ, ki se bo vršil v nedeljo, dne 8. maja 1938 točno ob 1/2 10 uri dopoldne v veliki dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročila:
 - a) strokovnega tajnika,
 - b) načelnika tajnika,
 - c) blagajnika,
 - d) podpredsednika,
 - e) predsednika,
 - f) nadzorstva.
3. Volitve.
4. Poslovnik.
5. Predlogi.
6. Slučajnosti.

Vsem podružnicam in krajevnim organizacijam naročamo, da na poslanih formularjih takoj javijo svoje zastopnike za občni zbor. Vsaka krajevna organizacija ali podružnica do 25. rednih članov, ima poslati na občni zbor po enega delegata,

Jesenice

Delavci, ki smo zaposleni v obratih KID in organizirani v naši strokovni organizaciji Zveze združenih delavcev, tvorimo zase organizacijsko enoto. Vemo, zakaj smo v ZZZ. Znan nam je njen program. Program, ki ni napisan samo na poli papirja, nego je naše življenjsko vodilo v delu za napredek in večje blagostanje stanu, ki nam pripadamo. S ponosom povemo vsakomur, da hočemo ostati v slovenski narodni katoliški skupnosti. Od tega ne bomo odstopili nikdar in če bo treba, bomo sprejeli vsako borbo od kogar koli. Naša slovenska narodna bitnost je za nas osnovni faktor v delu strokovne organizacije. Kot slovenski delavci, vključeni v narodovo celoto, vršimo najvažnejši slovenski nacionalni apostolat v prizadevanju ustvariti slovenskemu delavcu na njegovih slovenskih tleh življenje, ki bo za delavsko družino znošno. Naš delavski stan je v našem narodu tako važen, da ne more in ne sme danes nikdo preko njega. Zveza združenih delavcev je to načelo uveljavila in ga bo čuvala v razvoju vseh dogodkov, ki bodo zadevali posredno ali neposredno delavski stan.

Program naš je jasen. Našim nasprotnikom smo trn v peti, baš zato, ker smo odločno povedali, kdo smo in kaj hočemo. Ne izbirajo sredstev v napadih, samo da bi nas delavstvu predstavili kot njegove škodljivce, čeprav nimajo nikakega povišanja. S svojim dosedanjim delom smo dokazali, da smo, kar se delavske zavesti tiče, dozorili bolj kakor oni. Organizacijski prestiž jim je zdaleka več kakor delavska enotnost. V svoji strankarsko politični zaslepljenosti naravnost na umazan način hočejo našim delavcem v nekaterih obratih škodovati z denuncijanstvom. Pravijo, da smo tovarniška organizacija. V čem neki! Mar zato, ker smo s svojo zahtevo po volitvah obratnih zaupnikov ustvarili zaupniški zbor, ki tovarni gotovo ni ljub. Mar zato, ker izpovedujemo vedno, da hočemo, da naša slovenska industrija napreduje in se razširja ter da mora od tega napredka imeti tudi delavstvo svoj delež. Mar zato, ker so večina naših članov v najnižjih plačilnih skupinah in v več slučajih podrejeni strankarskim prenapetostem, ki nočejo vedeti, da to k delu ne spada. Mar zato, ker smo od 100 sprejetih delavcev dobili naših samo deset. Statistika bi obelodanila marsikaj in postavila natočevanje na laž. Vemo in smo prepričani, da bi vsa natočevanja in napadi na mah prenehali in bi nas še »Naš Kovinar« vzel v svoje varstvo in bi nas štel med zveličavne delavske borbe, če bi naša organizacija odrekla naklonjenost našima voditeljema g. dr. Kreku in g. dr. Korošcu. To je glavni kamen spoteke in vzrok za napade na nas. Tega pa nikdar dočakali ne bodo. Mi smo tam, kjer je večina slovenskega naroda in bomo ostali. Kakor smo že povedali, bomo v narodni skupnosti branili svoj delavski stan in mu zagotovili mesto, ki mu pripada.

Tovariši in tovarišice! Za nas člane naše organizacije je važno samo eno. Nemojma zavest, ki je prešinjala naše vrste doslej naj nas prešinja tudi v bodoče. Zavest da prav vsak poedinec v naših vrstah mora vršiti svojo organizacijsko dolžnost, da je organizacija last nas vseh in da v medsebojnem tekmovanju dajemo organizaciji gonilno življenjsko silo, iz katere bomo deležni koristi vsi. Naše načelo naj

na vsakih nadaljnjih 25 članov pa še po enega. Posamezen delegat more zastopati največ do 75 članov, oziroma more imeti na občnem zboru največ 3 glasove. Pravico voliti funkcionarje in sklepati o njihovem delu imajo na občnem zboru le delegati včlanjenih društev (§ 15. pravil ZZZ).

Predlogi

Pozivamo vse krajevne edinice, da pošljejo čimprej svoje predloge. Predložiti se morajo pismeno 8 dni pred občnim zborom odboru ZZZ. O kasnejših predlogih se razpravlja le, če jim prizna občni zbor nujnost (§ 17. pravil ZZZ).

Članarina

Vse krajevne edinice naj pravočasno poravnajo zaostalo članarino. Delegati onih krajevnih edinic, ki bodo več kot 4 mesece s članarino na zaostanku, ne bodo imeli glasovalne pravice.

Tovariši!

Naš II. občni zbor mora biti manifestacija naše misli, naše volje, našega hotelja! Kos za kosom naše zemlje si osvajamo, kamen na kamen gradimo. Stavba iz temeljev raste in vstaja, v ponos nam vsem, v ponos vsemu našemu delavstvu in vsej slovenski katoliški skupnosti.

Bog živi!

O d b o r ZZZ.

bo, ob vsaki priliki dokazati pravo delavsko zavest, tudi takrat, kadar naši nasprotniki tega ne morejo razumeti.

Ljubljana

Stavbinci. V nedeljo dne 24. t. m. se bo v mali dvorani Delavske zbornice (Čopova ul. 2.) ob 10 uri dopoldne vršil redni letni občni zbor Strokovne organizacije stavbinskega delavstva ZZZ v Ljubljani. Vsi člani naj se tega občnega zbora sigurno udeležijo. Udeležba je obvezna.

Najmanj, kar more organizacija od člana zahtevati je to, da se redno udeležujejo vseh organizacijskih prireditvev. Gotovo pa je od teh najvažnejši občni zbor. Zato naj nikogar ne manjka!

Stavbinski delavec, ki zasluži samo par mesecev v letu, je vsekakor najbolj potreben pomoči. A žal je prav stavbinski delavec tisti, ki je za organizacijo, katere edina mu more pomagati, nedostopen in tako sam sebi kvari položaj. Toda ne samo sebi, tudi drugim. In to predvsem organiziranim! Zato je dolžnost vsakega organiziranega delavca, ne samo, da v organizaciji vztraja, temveč tudi, da še druge delavce organizira. Vsak delavec, tudi stavbinski, mora biti organiziran! Vsi slovenski katoliški delavci pa v ZZZ!

Predoslje

Delavstvo povsod slej ko prej spozna, kje in kako si bo moglo pomagati, slejko prej spozna, kdo je resnično njegov prijatelj, kdo pa ga samo za svoje posebne namene izrablja.

Tako je tudi v Predosljah delavstvo kaj kmalu sprevidelo, kakšen je položaj in se sklenilo ne oziraje se na rdečkarje in druge, organizirati v Zvezi združenih delavcev.

Že v nedeljo dne 24. t. m. ob 7. zjutraj se bo v Prosvetnem domu vršil ustanovni občni zbor ZZZ.

Tovariši in tovarišice! Strnite vrste slovenskega katoliškega delavstva! Vsi v ZZZ, ki se bori za to, da vsak slovenski delavec pride do svojih pravic! Udeležite se ustanovnega občnega zbora, na katerem bo govoril tudi zastopnik centrale ZZZ.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Dne 3. aprila t. l. se je v Društvenem domu v Sv. Lovrencu na Pohorju vršil redni občni zbor Strokovne organizacije lesnih in kovinarskih delavcev ZZZ. Predviden je bil za ta občni zbor obisk zastopnika centrale ZZZ, ker pa je bil ta nujno zadržan, so funkcionarji podružnice sami izpeljali občni zbor s pomočjo g. šolskega upravitelja.

Iz poročila predsednika podružnice je bilo razvidno, da je ZZZ v Sv. Lovrencu na Pohorju v preteklem poslovnem letu vršila veliko delo, posebno še z ozirom na velike težkoče pri delu. Mnogo je škodovala tudi huda protiakcija nasprotnikov. Spomnimo se samo na pogajanja za kolektivno pogodbo pri podjetju H. Kieffer. Rdečkarji, ki vedno in povsod povdarjajo skupnost, so pri teh pogajanjih na to geslo pozabili. Med tem časom, ko se je vršila borba za koristi vsega delavstva, so napadali naše ljudi in niso hoteli sprejeti sodelovanja ZZZ. Tako sta šli dve strokovni organizaciji po zaslugi rdečkarjev na pogajanja ločeno. Prav tem rdečkarjem, ki se vedno in povsod proglašajo za prvoboritelje delavstva, se ima delavstvo

podjetja H. Kieffer zahvaliti, da kolektivna pogodba ni taka, kot bi jo želeli.

Vsemu delavstvu je še v spominu stavka pri podjetju Löschnigg. Vse delavstvo še dobro ve, kako uspešno je takrat ZZZ rešila situacijo kljub temu, da je bila stavka zlomljena in delavstvo ni moglo pričakovati drugega, kakor redukcijo na debelo in izrabljanje naprej. In to je ZZZ dosegla brez rdečkarjev in njihovih sredstev.

Potem volitve obratnih zaupnikov pri podjetju H. Kieffer! Saj dobro ve delavstvo, kako so rdečkarji vlekli inozemce na volišče in rumunske državljane na kandidatno listo postavljali.

ZZZ je zato, da kruh zasigura domačemu delavstvu, in bo povsod delala na to, da se preko meje požene vse tiste inozemske »specialiste« in strokovnjake, ki neupravičeno od žuljev naših ljudi žive.

In prav to so rdečkarji porabili kot protiakcijo proti ZZZ, češ, če boste volili zaupnike ZZZ, bodo ti delali za to, da bodo izgnani inozemci. Če pa bodo izgnani ti, bo tovarna nehala delati in bo vse delavstvo na cesti. Vsak pameten delavec takoj lahko sprevidi nesmiselnost takih početij, a našli so se nezavedni in nezreli delavci, ki so šli rdečim na lim. Seveda, mojstri socialisti, podjetje v tesni zvezi z rdečkarji! Tako lahko dosežajo »uspehe«.

Z ozirom na take težave je ZZZ v Sv. Lovrencu v celoti izpolnila svoje dolžnosti. Pa še več bi lahko storila! Da ni, je kriva samo nezavednost in nezaupanje delavstva.

Tovariši! Komur je kaj za lastne koristi, kdor ima glavo na pravem mestu — v ZZZ!!

Ajdovec

Počasi se tudi v našem kraju pričenjajo razna dela, pri katerih bodo delavci imeli zaposlitev. Nekaj delavcev je že zaposlenih, večina pa na delo še čaka. Že večkrat smo omenili, da so v naših krajih delavci navezani izključno na zaslužek svojih rok in se morajo tudi samo od tega vse leto preživljati. Tudi kmetje so tako revni, da pridela komaj sami zase. Ob slabih letinah, kakor je bila n. pr. lani, ko je vse prideleke pobila toča, pa niti toliko ne. Tako delavec tudi od kmetov ne more dobiti ničesar, ampak mora vse kupiti in drago plačati. Zaslužek je samo poleti, dočim imamo vso zimo brezposelnost in pomanjkanje. Poleg tega pa so plače tako nizke, da še ob času dela težko delavci preživljajo svoje družine. Za čas brezposelnosti ne ostane nič.

Delavstvo upravičeno zahteva, da se mu dajo pogoji, pod katerimi bo lahko preživljalo sebe in svoje družine. Predvsem naj se primerno zvišajo zdaj sramotno nizke plače in naj se gleda na to, da bodo v revirju Brezova reber zaposleni samo domači delavci iz občine Ajdovec, ne pa tuji delavci. Poleg tega naj se v prvi vrsti zaposlijo le taki, ki res nimajo živeti od česa drugega, to je izključno samo delavci, ne pa kmečki fantje, ki lahko vsaj skromno žive na svoji zemlji.

Preska

Stavbinsko delavstvo organizirano v ZZZ v Preski se živo zanima, kdaj se bodo zidale tovarne Vunara, Medic Miklavc & v Preski in tekstilna tovarna na Seničici, katerih zidava je bila predvidena za letos. Za Vunaro se že dolgo govori, da je že dovoljena od oblasti, samo zidati se noče sama, podjetje pa je ne začne. Cesta v Goricanah še vedno čaka na preložitve klanca, čeravno je bilo zagotovno rečeno, da se bo pričelo z delom takoj, ko sneg skopni. Sedaj se pa že bliža maj, a delavcev je pa še vedno brezposelnih preko 30 samo v naši občini in to takih, ki nimajo niti svojega stanovanja. Pač pa moramo priznati, da si sedanja občinska uprava v Medvodah z. g. županom Kokol Francom resno prizadeva za omejitev brezposelnosti v naši občini in je skoraj stalno zaposlenih nekaj delavcev na občinskih cestah, kar pričajo tudi dobre ceste pri nas. Prosimo pa občino, naj se trudi pri vseh merodajnih faktorjih, da se tudi obljudljena dela čimprej prične.

Vse naše delavce vabimo, naj se po možnosti udeležijo občnega zbora stavbincev ZZZ v Ljubljani v nedeljo dne 24. t. m. ob 10. dopoldne v mali dvorani Delavske zbornice.

Raduha pri Nov. mestu

Tako slabih razmer, kakor so ravno tu, menda ni nikjer v naši domovini. Vse delavstvo je odvisno od svojega šefa, juda iz Zagreba. Ta ne pozna socialnega čuta in kot takemu mu niti ni v toliki meri zameriti, saj je Jud. In za te je znano, da so največji izkoriščevalci naroda.

Tukaj je parna žaga in delavstvo niti ne ve, kakšna minimalna mezda je določena za žagarsko industrijo. Časih gre kdo izmed delavcev prav ponižno prosit v pisarno, če bi se mu, kot pridnemu delavcu primaknilo kakšno paro na uro. Gospod šef pa pravi, če dam Tebi, moram dati

vsem, če ne me bodo stalno nadlegovali. Torej priznava, kaj delavcu pripada, vendar pa delavstvo tega ne dobi, ker je nezavedno, neorganizirano.

Nekateri delavci so plačani pri nas po 1.75 din na uro. Nobeden pa nima več, kakor 2.50 din na uro. Isto je z drvarji. Drva se morajo zlagati en meter 30 visoko, čeprav je običaj, da se zlagajo le 1.10 metra visoko.

Ko je nekoč sprožil eden izmed delavcev željo po organizaciji, je šef zagrozil, da bo takoj obrat ustavil, ako se kaj takega zgodi. Delavstvo je tu še nezavedno in danes brez organizacije, čeprav je organizacija tukaj nujno potrebna. Vemo, da bo marsikdo, ki bo čital te vrstice rekli, ti delavci so res organizacije potrebni, a so jo po svoji nezavednosti še nevredni. Upamo, da se kmalu zopet oglasimo.

Groblje

V nedeljo, 24. t. m. ob 1/2 10. dopoldne bo v Društvenem domu sestanek tukajšnje podružnice ZZZ. — Pridite vsi!

DROBNE DOMAČE

Naša zemlja polni žepe inozemskim kapitalistom. Samo francoska družba, ki je glavni delničar borskih rudnikov je letos imela 79 milijonov frankov dobička, dočim je lanskoletni dobiček znašal »le« 49 milijonov.

16 letna roparja sta napadla učiteljici iz Tomišlja. Dočim se je eni posrečilo ubežati, sta mlada zločinca napadla drugo in ji iz rok iztrgala ročno torbico. Ugrabljeni denar sta zapravila, dočim sta torbico zakopala. Orožnikom se je posrečilo izkvarjenja ujeti, ki sta po dolgem tajanju naposled le priznala zločin.

Narodna skupščina, ki je po proračunskih razpravah seje preložila, se sestane proti koncu aprila. V teh dneh se bo predvsem razpravljalo o načrtu invalidskega zakona. Na vrsto pa tudi pridejo novi politični zakoni, predvsem oni o volitvah narodnih poslancev, o zborovanjih in združevanjih. Te načrte bo proučil najprej ministrski svet nato jih bo pa skupščina potrdila.

Ljubljanska mestna občina je za vzgojo dobrega gospodinjstva naraščajo darovala 80 tisoč dinarjev. S tem denarjem so se vršili in se bodo še razni gospodinjstvi tečajji, katere posejajo dekleta iz najrevnejših slojev, ki jim do sedaj udeležba takih tečajev ni bila mogoča.

Dve italijanski letali sta pretekli teden leteli preko našega ozemlja. V bližini vasi Podkleč občina Podsedra je eno izmed letal iz neznanega vzroka eksplodiralo in strmoglavilo na tla. Pilot drugega letala je opazil nesrečo, toda vsled nizkih oblakov se ni mogel spustiti nižje, da bi videl kaj se je z letalom zgodilo. Vaščani in orožniki so kmalu po nesreči bili na mestu nesreče. Letalo je bilo popolnoma razbito, dočim so bili letalci od katerih sta bila dva italijanska vojna letalca, eden pa romunski častnik — mrtvi.

Kmetom je odobrila privilegirana ograrna banka posojila za nabavo orodja in drugega potrebnega materijala, ki služi poljedelstvu. Da se naše kmetijstvo povzdigne je banka odobrila menična posojila do 2000 dinarjev z obrestno mero 5%. Tudi postopek pri dajanju posojil je zelo nagel, tako da bodo prosilci v najkrajšem času dobili zaprosena posojila.

Zivčno razravana uboga žena Angela K. iz Gorij pri Bledu je preteklo soboto z ciankaližem zastupila svoja dva otročička in sebe. Mož je prišel opoldne z dela, toda žene ni našel doma, kar ga je navdalo s slutnjo. Napolnil se je v gozd, kjer je našel na klopici sedečo ženo, ki mu je mogla le še izreči »Janez prepozno je«, nakar se je mrtva zgrudila pod učinki tega strašnega strupa. Oblasti vodijo preiskavo, kako je uboga žena prišla do strupa.

V škaf vrele vode je padla 18 mesečna Inge S. iz Studencev pri Mariboru. Otrok je dobil tako močne opekline, da bo najbrže podlegel.

V Bosni razsaja že nekaj dni sem pravo neurje. Ledena burja neusmiljeno uničuje sadje, ki se je vsled prejšnjega lepega vremena bahotno razcvetelo. Burja je ponekod tako močna, da odkriva strehe. Kmetje so v strahu za svojo živino, za katero ne bo že itak skromne krme.

Sestanki in zborovanja ZZZ

V SOBOTO, DNE 23. APRILA
OPLOTNICA: sestanek ob 5 popoldne. Govori tov. Zupan Franc iz Ljubljane.

V NEDELJO, DNE 24. APRILA:
PREDOSLJE: ustanovni občni zbor ob 7 zjutraj v Prosvetnem domu.

LJUBLJANA — STAVBINCI: občni zbor ob 10 dopoldne v mali dvorani Delavske zbornice.

SLOV. KONJICE: članski sestanek ob 9. dopoldne v Društvenem domu.

GROBLJE: članski sestanek ob 1/2 10 dopoldne v Društvenem domu.

Zapisana pravica

Zaščita žen in mladostnih delavcev.

Brezvestni pohlep za kopičenje bogastva je k proizvajanju gospodarskih dobrin pritegnil tudi žene in otroke, ter tako odtegnil prve od njihovega naravnega poklica, drugim pa je zavrl njihov razvoj telesnih in duševnih moči. Nužno je bilo zato potrebno, da je v take nezdrave razmere posegel zakonodajec ter zaščitil žene in otroke pred brezvestnim izkoriščanjem njihovih delovnih moči. Priznati moramo, da sedanja zakonita zaščita žen in otrok, kakor jo bomo spodaj obrazložili, slednjim še ne daje polne in potrebne zaščite, vendar pa je že veliko doseženega s tem, da se je doseglo vsaj to, da se je zaščitilo vsaj žene - porodnice in dojilje, kakor tudi da se je omejilo delo otrok pred gotovo starostjo, kakor tudi načeloma nočno delo. Poglejmo, kako je urejena ta zaščita in končno naj še spregovorimo par besedi v čem bo potrebno gledati, da se dosedanja zaščita zakonitim potom izpolni.

V podjetjih, na katere se nanaša zakon o zaščiti delavcev, je sploh zabranjeno nočno delo žensk in mladostnih delavcev pod 18 leti kot pomožnega osebja le izjemoma se sme odstopiti od teh prepovedi glede odraslih žensk in mladostnih delavcev od 16 do 18 let v slučajih, ki so točno v zakonu navedeni (§ 18 zak. o zašč. dela) t. j.:

1. v slučaju višje sile, ko je treba podjetje oteti nenadne nevarnosti ali večje škode,

2. če se dela s sirovinami, ki se rade kvarijo in če jih je neizogibno potrebno obvarovati neizbežne pokvare.

3. ob neizogibni višji državni potrebi.

V slučajih pod 1 in 2 mora službodajalec ta slučaj tekom 24 ur javiti inspekciji dela, slučajje pod 3 pa določa ministrstvo samo. Iz zadnjih določil torej izhaja, da sme v prvih dveh slučajih delodajalec nočno delo sam odrediti, mora pa potem to javiti inspekciji dela. Stvar delavskih za-

upnikov je, da pokrenejo potrebno, da se tako delo, če ni potrebno, prepove. Orediti pa sme v teh dveh slučajih delodajalec delo, kadar pač nastopi potreba, z izjemo v slučaju pod 2), kjer se sme v takih primerih vršiti delo največ do 30 krat na leto. Vprašanje pa je, kakšne so posledice, če delodajalec ukaže nočno delo, ne da bi bila podana potreba, kakor jo določa zakon, ali pa da bi se nočno delo vršilo kljub prepovedi inspekcije dela. Neglede na kazni, ki bi jo ta ustanova vsled kršitve zakona izrekla, se delojemalca ne more siliti k takemu delu. Proti njemu ne more izvajati delojemalca nobenih pravic glede takojšnjega odpusta, če pa jih, pa grede delojemalcu vse pravice, ki bi mu šle v slučaju neupravičenega odpusta. Nasprotno pa sme tudi delojemalca takoj zapustiti delo, če se ga je sililo na tako prepovedano delo in uveljaviti pravice, kakor bi mu šle po redni odpovedi. Mogoče se tudi zgodi, da delojemalca v takem delu oboli — prav vsled tega dela (bodisi ker je izpostavljen večji nevarnosti obolenja) ali pa da se mu pripeti nezgoda. V takih primerih pa se ni delojemalca dolžan zadovoljiti le s porami bolniških blagajn, temveč mu mora delodajalec povrniti vso škodo, ki bi jo utrpel vsled tako nastale bolezni ali nezgode. Najmanj mu mora dati ves čas bolezni polno mezdno, ki bi jo lahko služil in mu povrniti vse stroške zdravljenja preko dobe zavarovanja, kakor mu tudi plačati primerno bolestnino. Vse to pa ne gre delojemalcu, če je vedel za tako kršitev zakona in sporazumno z delodajalcem vršil delo v prepovedanem času. Kajti v takem slučaju je tudi njega zadene krivda na event. nezgodi. Za nočno delo se šteje čas od 10 ure zvečer do 5 jutraj, z izjemo glede dela v pekarnah, kjer mine noč že ob 4. uri jutraj.

Otroci pod 14 leti pa sploh ne smejo biti zaposleni v podjetjih, ki spadajo pod zakon o zaščiti delavcev.

ZADNJI TEDEN PO SVETU

Najvažnejši zunanje-politični dogodek preteklega tedna je bil podpis italijansko-angleškega prijateljskega sporazuma, ki je odstranil dosedanja velika nesoglasja med tema dvema evropskima velesilama. Po dolgem času je tako tudi Anglija Italiji priznala dejansko posest nekdanjega abesinskega cesarstva in italijanskemu kralju naslov cesarja Abesinije. Naši čitatelji se bodo gotovo še spomnili koliko truda je imela svoj čas angleška država, da je v Zvezi narodov za svoje Italiji neugodno stališče pridobila ogromno večino držav, zastopanih v Zvezi narodov. Zveza narodov pa kljub vsemu ni bila kos nalogi, da bi preprečila ekspanzivnost italijanskega fašizma. Italija je s svojim stališčem prodrila in zmagala. Med redkimi državami, ki takrat v Zvezi narodov niso hotele držati discipline in izvajati napram Italiji po njej sklenjenih represalij je bila takrat tudi vstajajoča Nemčija. Italija in njen voditelj Mussolini Nemčiji tega njenega izjemnega stališča pozabil ni. Praktično je bilo to velikega pomena zlasti ob zadnjem velevažnem dogodku priključitve avstrijskih dežel v skupnost Velike Nemčije.

Angleški vodilni državnik, njen ministrski predsednik, je kot realist ugotovil poraz Anglije v mednarodnem koncernu Zveze narodov napram Italiji in istočasno ob rasti nove Nemčije spoznal, da je dosedanja politika angleškega imperija premalo računala z dejanskim svetovnim položajem in je zato odsvolil svojega nekdanjega notranjega ministra Edena, da je mogel angleško politiko preusmeriti.

Dočim je Anglija od konca svetovne vojske dalje zaradi velikega ugleda in moči francoske države radi svojega prestiža in svojih koristi neprestano podpirala poraženo Nemčijo in ji je tako na škodo Francije pomagala korak za korakom vedno do novih pridobitev, se je v danem položaju zavedla, da je mogočna nova združena Nemčija v zvezi z velesilo Italijo premogočen nasprotnik in je zato obrnila hrbet stari Franciji ter je v svrhu razrahljanja medsebojne povezanosti med Nemčijo in Italijo sklenila zadnjo italijansko-angleško prijateljsko pogodbo.

Kdor zasleduje politiko Anglije in njenih voditeljev brez predsodkov, mora ugotoviti, da je njena politika izključno realistična in da je nikoli ne vodijo kakršnikoli sentimentalni oziri. Kakor trgovci je Anglija, ki zmeraj skuša politiko države voditi tako, da so njeni gospodarski interesi in njena svetovna nadoblast v svetu zavarovani. Izigrava zdaj to zdaj ono državo proti ostalim grupam, da sebe ohrani na površju. Vprašanje je, koliko časa se ji bo posrečilo s to svojo politiko svojo svetovno nadoblast tudi ohraniti.

V Španiji je general Aranda končno pretrgal zveze med južnim in severnim delom republikanske Španije in s svojimi nacionalističnimi četami prodril do Sredozemskega morja, kjer sedaj stalno razširja dolžino obrežja, ki ga ima v svoji oblasti nacionalistična armada. Komunistična armada se je ves čas zavedala, kako odločilne važnosti je boj Frankovih čet za ločitev severne in južne komunistične moči in je zato napela vse sile, da bi Francove tozadevne načrte in zmage onemogočila, pa se ji kljub vsem naporom to posrečilo ni. Danes zato tako v južnem delu okrog Madrida, kakor tudi v severnem okrog Barcelone vlada velika potrtost, ker so spoznali tudi najbolj zagrizeni komunisti in anarhisti, da jim vendar bije zadnja ura. Boljševiški vojaški izvedenci in poveljniki posameznih mednarodnih revolucionarnih španskih čet so to že zdavnaj uvideli in so zato pobrali svoja šila in kopita in so šli, od koder so prišli.

Francija se je ob porastu nemške samozavesti po zadnjem plebiscitu končno zavedla, kam jo tirajo razne nesposobne ljudskofrontaške vlade in se je po Blumovem padcu radi državnih in narodnih interesov po svojih predstavništvih v poslanski zbornici in v senatu strnila okrog novega ministrskega predsednika Daladiera ter mu z ogromno večino glasov, skoro soglasno, izrekla zaupnico.

Vsa Nemčija pa še vedno stoji pod vtisom plebiscitnih izidov o katerih smo že zadnjič spregovorili. Za nas zanimivo in značilno je zlasti to, da so zlasti narodne manjšine bivše Avstrije glasovale za novo Nemčijo kar stoodstotno. Tako so storiili Čehi, tako Hrvatje, tako tudi naši koroški Slovenci. Gotovo je na to mnogo vplivala zavest, da na stvari sami tako ali tako ne morejo ničesar izpremeniti in bi jim glasovanje proti, njihov položaj le še poslabšalo. Verjetno pa so po žalostnih skušnjah z bivšo Avstrijo od novih gospodarjev pričakovali večje pravice. Saj so ti objubljali, da bodo narodnim manjšinam pravični.

Deželni glavar Pawlovski je pred plebiscitom obiskal tudi St. Jakob v Rožu, kjer je Slovence tako-le nagovoril:

»Pred očmi vse javnosti hočem nasloviti nekatere besede tudi na naše slovenske rojake. Zagotavljam Vam: Nemčija, ki je zgradila vso svojo veličino in svojo silo na narodnost, bo razumela tudi tujo narodnost in jo bo branila. Vaša kultura, Vaše kulturno-politične želje in Vaša kulturna svojstvenost bodo pod zaščito tretjega cesarstva bolj obvarovane kakor pod bivšo avstrijsko vladno. Da v naši obmejni deželi ne bo več tal za državno-politična stremeljenja, za to mi jamči politična uvi-

Iz Sovjetskega raja

SKRB ZA PROLETARIJAT

Komunistični list »Zarja Vostoka« je objavil 18. januarja t. l. sledečo notico:

»Delavne prilike, v katerih žive delavke tifliske cestne železnice, so obupne. Že več mesecev prosijo zamenjati administracijo dela, naj jim izda dovoljenje za nabavo delavnih oblek, ker stare obleke že v cunjah vise od njih. Prošnje so brezuspešne. Ravnotako jim je odkazana za stanovanje samo ena soba, katera se nikdar ne čisti in ne kuri. Poleg delavk spi v isti sobi še nekaj otrok. Vse pritožbe se cinično zavračajo.«

H koncu pristavlja list ironično: »Če bo pekel, s katerim so nam grozili popi, vsaj takšen, kakršno je življenje pri nas, potem gremo vsi tjakaj.« Tako komunisti o sebi.

NOVA KNJIGA O RUSKEM DELAVCU

Pod naslovom: »Kako živi ruski delavec«, je objavil g. Kaiserling v nemškem jeziku knjigo, katera je po trditvah tovrstnih strokovnjakov in kritikov eden najboljših dokumentov o življenju delavca v Sovjetski uniji. V knjigi daje avtor točno sliko o mezdah, stanovanju, družinskem življenju delavca in z jasnostjo dokazuje, da je položaj delavca pod marksističnim režimom v Rusiji najtemnejša točka svetovnega proletarijata in da se ne more primerjati s položaji delavcev v drugih državah v nobenem pogledu.

GOSPODARSKI RED V RUSIJI

Če hočemo поближе spoznati razmere v Rusiji, nam ni treba nič drugega, kot bežno pregledati strani najvažnejših sovjetskih listov. Oglejmo si samo naslove člankov v 1. številki februarja t. l. v listu »Pravda Vostoka«:

»Nihče se ne briga za poljsko seme« — »Sabotaže v skladiščih za seme« — »Semenu preti uničenje« — »Hrane ni« — »Delo ni organizirano« — »Brezposelni gospodarskega kolodvora traktorjev v Činaci« — »Primanjkuje formularjev« — »Škodljiva kratkovidnost« — »Uničena tovarna« — »Apno je izpostavljeno dežju« — »Kaj je z razumom komisarjev (ministrov)?«.

Tako je torej. Samo v eni edini številki lista 11 člankov, ki dokazujejo razkroj gospodarstva v sovjetski uniji. Res, kje je razum? Odgovor bi pač bil: v žepih in nabreklih listnicah proletarskih bratov-komisarjev.

Poravnajte naročnino — prispevajte v tiskovni sklad!

devnost in zrelost. Vaših lastnih voditeljev. Bili so pri meni, rad sem jih sprejel in z veseljem sem vzel njihovo ustmeno izjavo lojalnosti na znanje. Zaupam tem možem. Slovenci! Naj Vas torej ne skrbi, kako si boste ohranili svojo narodno kulturo. Del naše koroške dežele je in Korošci bi je ne mogli pogrešati.«

Pod vtisom teh obljub so bili volilni izidi na Koroškem sledeči:

Od 246.368 volivnih upravičencev je glasovalo 244.980 z »ja« in 426 z »ne«. Neveljavnih glasov je bilo 356. Odstotek 99,69. Volilni izid po okrajih spodnje Koroške nam še ni točno znan. Dejstvo pa je, da so se Slovenci povsod udeležili stoodstotno in glasovali brez izjeme z »ja«. Danes navajamo nekatere občine: Ledenci 638 upravičencev in 638 »ja«, St. Jakob v Rožu 2116 upr. in 2111 »ja«, Svetna ves 543 upr. in 541 »ja«, Bilčos 431 upr., vsi »ja«, Škofiče 800 upr., vsi »ja«, Sele 635 upr. 632 »ja«, Radiše 371 upr., vsi »ja«, Libuče 617 »ja« in 1 »ne«, Globasnica 721 »ja« in 4 »ne«. K tem rezultatom pristavlja »Koroški Slovenec«: »Odlično zadržanje naših rojakov ob glasovanju je na najučinkovitejši način postavilo vsa natolevanja o irendenti in protidržavnosti narodne manjšine na laž. Stoodstotno smo izkazali svoji državi našo zvestobo in ji dali, kar ji gre. Ta zvestoba do države ostane tudi v bodoče enako neomajna. Z isto vneto in silo pa stojimo tudi za našimi slovenskimi kulturnimi pravicami in pričakujemo od države, da se bo sedaj tudi ona oddolžila manjšini s svojo zvestobo.«

V Aziji se je sreča zadnje čase obrnila v prilog Kitajcem, katere sedaj nasproti interesom japonskega cesarstva podpira z vsemi svojimi močmi radi svojih interesov boljševizem Rusije, ki je doživel popoln poraz z vsemi svojimi načrti na evropskem kontinentu. Kdor pa pozna notranjo razrvanost boljševiške države pa strumno organiziranost Japonske, da se bo težko že vnaprejš ugotoviti, mu se bo Rusija tudi tu opekla, dokler končno ne bo spoznala, da naj se nikar ne vmešava v zadeve drugih držav, dokler svojih domaćih rešiti ne more.

PO SVETU

Med francoskimi marksisti je izbruhnil razkol, ki zna imeti velike posledice za sedanjo francosko socialistično stranko. Kmalu po odstopu Bluma je vodstvo stranke odvzelo za tri leta častne funkcije voditelju levega krila. Vodstvo je storilo vse to vsled tega, ker se ni Marceau Pivree hotel odpovedati demonstracijam proti senatu. Verjetno ni, da bi se imenovani voditelj levega krila priključil komunistični stranki. Ustanovil bo najbrže marksistično stranko, ki bo Trockega priznavala za svojega voditelja.

Francoski kovinarski delavci še vedno štrajkajo. Vsega skupaj je v stavki 158 tisoč kovinarjev, ki imajo zasedenih 220 podjetij. V začetku tega tedna so podpisali kolektivno delovno in mezdnjo pogodbo v podpravljenih letalskih tovarnah.

Potniški promet na transsibirski železnici je ustavljen. Sovjeti vozijo na Daljni Vzhod samo transporte orožja in mož. V Šankhaju so dobili obvestilo od sovjetskega konzulata, da potniki ne bodo dobivali več vizuma za potovanje preko Sibiriije. Ta ugotovitev je dala povod za najraznovrstnejše govorice, posebno pa, da je prišlo do spopada med sovjetskimi in japonskimi četami v Madžukuju.

Pri zadnjem napadu japonskih letalcev ob priliki proglasitve nove ustave, kjer je bil tudi Čankajšek z drugimi odličniki, je bilo več ljudi ubitih, dočim je maršal Čankajšek neznano kam izginil. Zastopnik japonskega zunanjega ministrstva je izjavil, da je izvedel iz zanesljivega vira, da je maršala zadela bomba iz japonskega letala in mu odtrgala obe nogi.

Madžarska je začela ostro nastopati proti Židom. Policija je te dni aretirala okoli 100 Židov, ker so delili letake s pozivom, da naj na vladne ukrepe o Židih odgovore z bojkotom vseh javnih prirediteljev. Uprava židovske občine v Budimpešti je izdala poročilo, da ni v nobeni zvezi z to akcijo in da stoji strogo vstran od vsakršnih protivladnih manifestacij. Policija je kompromitirala več šefov budimpeštanskih židovskih trgovin.

Sokolskega izleta v Pragi, ki se bo vršil to leto, se bodo udeležile tudi češke marksistične telovadne organizacije. Tako poroča komunistično glasilo »Rude pravo«. Iz sokolskega izleta bo na ta način postal ljudski frontaški sokolski izlet.

Na svetovni evharistični kongres v Budimpešti bodo poslali katoliški Kitajci močno zastopstvo, ki ga bodo po večini sestavljali dijaki in diakoni. Delegacije bo vodil apostolski vikar Yupin in z drugimi domačimi duhovniki.

Rumunska bivša organizacija »Vse za domovino« je natihem pripravljala punt. Preiskave, ki so se vršile vso noč preteklo soboto, so odkrile pri osumljenih orožje, kakor strojnice, karabinke in bombe. Vse osebe, ki so nosile ali hranile prepovedano orožje so zaprli. To prevratniško gibanje ni prekoračilo kroga poklicnih agitatorjev in je ljudstvo proti tem agitatorjem ostalo popolnoma indiferentno.

Polzela

Majniška prva nedelja ZZZ. Za prvi maj priredi podružnica ZZZ na Polzeli igro »Nova zapoved« z deklamacijami. Pridejo razni govorniki, tako, da bomo prav dobro izvedli naš delavski praznik, zato že sedaj naprošamo bližnje krajevne organizacije ZZZ, da se kolikor mogoče v večjem številu udeležijo našega praznika. Pride tudi delegat centrale, po možnosti predsednik Preželj France, tako, da bomo našo prvo prireditev izvedli v središču naših delavcev. Pokazali bomo naše delo in napredek ter moč naše podružnice.

Bujno vstaja naša mladina in stopa v naše vrste, ker ona vidi, da delamo s poštenjem le pri nas, čeravno so mislili naši nasprotniki popolnoma zatreti in uničiti naše mlado cvetje in osramotiti poštene ljudi. Nasvidenje! Bog živi!

Kranj

ZZD v Kranju dobro napreduje. Tudi v okolici Kranja se je delavstvo začelo za ZZZ zanimati in nanjo gledati nekoliko drugače, kot pa so jo slikali nasprotniki, ki so vedeli mnogo povedati o »zelencih«, »zelenih komendijantih«, »farških podrepnikih« itd. ZZZ gre svojo začrtano pot, pa naj nasprotniki delajo, kar hočejo in napadajo, kakor jih je volja. Mi se napadov ne bojimo! Prišel bo čas, morda kmalu, ko se bo dokončno izkazalo, katera organizacija je vredna delavskega zaupanja. Štrajki v Kranju in dogodki v zvezi z istimi so dovolj jasno pokazali okorelost drugobarnih delavskih organizacij, ki so delavstvo zavedla v nepremišljena dejanja, ko pa jim je bilo treba pomagati, se pa niso znašle. Čas in delo bosta pokazala svoje. ZZZ mora zmagati in bo tudi zmagala, ker bo imela delavstvo za seboj! Zaupanje delavstva si bo znala pridobiti s smotrenim in vztrajnim delom!